

Előfizetési árak:

Egész évre · 20 kor. — fill.
Félévre · 10 > — >
Negyedévre · 5 > — >
Egy óra · 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk

Vámpolitikánk a jövőben.

Pécs, 1900. július 17.

Lajthán innen és túl serényen folyik a munka az új autonóm vámtarifa megalkotása ügyében, hogy a külkereskedelmi szerződéseink megújításánál már ez szolgálhasson kiindulási alapul. Mondanunk sem kell, hogy ebben a munkában Magyarország számára vajmi kevés köszönet lesz, mert nálunk a kormány gyűjti ugyan az adatokat, miként lenne berendezendő jövőendő vámpolitikánk a saját *közgazdasági érdekeinknek megfelelően*, de ennek végleges megállapításánál a gazdasági érdekeket majd megint szépen félre fogja tolni s *előtérbe lépnek ismét a politikai szempontok*, a melyek a nagyhatalmi állás frázisának hangoztatásával a gazdasági téren sem engedik érvényesülni önállásunkat s a birodalmi egység, vagy helyesebben az összbirodalmi eszme kedvéért hazánkat, mint nyeresztermelő országot, továbbra is az iparos Ausztria gyarmatának megtartani parancsolják.

Hogy gazdasági érdekeink a vámközösségben nem érvényesülhetnek szabadon, azt a kormánypárt komolyan gondolkozó elemei is nyíltan beismerik. A napokban is olvastuk egy tekintélyes kormánypárti politikai folyóiratban, hogy „a vámtarifa kérdésében Ausztriával egyetértő eljárásra lévén szükség, a magyar közgazdaság törekvései — sajnos — nem érvé-

nyesülhetnek szabadon, a sőt évtizedeken át megszoktuk azt a tudatot és fölfogást, hogy a vámokat, illetve vámtarifát ne tekintjük a magyar közgazdasági politika eszközeül.

Nos, ha a kormánypárton is beismerik ezt, hát mi akadályozza őt abban, hogy az önálló gazdasági berendezésre nézve a hatvanhetes törvényben fönntartott jogunk érvényesítéséhez hozzá nem látnak, mikor az a törvény is csupán célszerűségi szempontból mondta a vám- és kereskedelmi szövetséget megkötendőnek, különösen akkor, mikor ennek a szövetségnek a megkötése a törvényben előirt módon ugyanis lehetlenné vált.

Mi csak megegyeznénk valahogy magunk között a saját autonóm vámtarifánkra nézve, mert hiszen az említett kormánypárti folyóirat is konstatálja, hogy egy a mezőgazdaság, mint az ipar és kereskedelem hivatott képviselői az új vámtarifára vonatkozó javaslataikban nem kívántak egymást kizáró, lehetetlen és alaptalan dolgokat. A mezőgazdaság képviselői a mezőgazdaságnak, az iparosok az iparnak, a kereskedők a kereskedelemnek kívánnak ugyan védelmet és tamaszt az új vámtarifában, ámde egyik sem megy el annyira követeléseiben, hogy bizonyos mérsékléssel jogos kielégítést nem nyerhetne.

De hát ezt a jogos kielégítést okvetlenül lehetlenné fogja tenni az osztrák befolyás, a melyre vonatkozóan előre ki-

van mondva, hogy nem mellőzhető, mert a vámtarifa Ausztriával egyetértően állapítandó meg, vagyis a közös vámterület okvetlenül fenntartandó. Ugy leszünk ezzel, hogy miután mezőgazdáink engedelményeket tettek érdekeikből iparosaink és kereskedőink kedvéért s ez utóbbiak viszont a mezőgazdaság kedvéért mondtak le egyes érdekeik hathatósabb védelméről, az Ausztriával való alkudozásokban majd közgazdasági életünk mind a három tényezője további jelentékeny engedelményeket lesz kénytelen tenni egymás közt már megegyeztetett érdekeikből a nagyhatalmi állás, a gazdasági közösség fenntartása kedvéért.

Mert Ausztriának, mint iparos államnak érdeke, hogy a mezőgazdasági nyereszterményeknek minél nagyobb versenyét kedvezményezze a közös vámterületen, viszont ipari terményei részére kizárólag a maga számára biztosítsa a magyar piacot. Ez az osztrák érdek egykép ellentétes egy a mi mezőgazdasági, mint ipari és kereskedelmi érdekeinkkel; mivel pedig előre ki van mondva, hogy ezeket az érdekeket a közös vámterületen egy kalap alá szoritani muszáj, hát a megváltozhatlan természeti törvény szerint az erősebb a gyöngébbet, az osztrák érdek a magyar érdeket ismét csak el fogja nyomni.

Ebből az okból nem fűzhetünk vérmes reményeket a megállapítandó új autonóm vámtarifához s még kevésbé a közös vámterület alapján megújítandó kül-

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Az Isten könyvéből.

Csillagtrónusán ült az Ur.

Jóságos tekintete végig siklott a megteremtett mindenségen, gyönyörködve szemlélte csodás művét, mely a maga tökéletességében tárult eléje ragyogó fényében, csillogó pompájával, hatalmas nagy erejével. Boldog mosoly tükröztette vissza arcán örömét, hogy a teremtés szerencsés alkotása kész, minden végzi a maga megszabott munkáját s minden valami tökéletes harmoniába olvad össze.

Lágy szellő szárnyakon ringott hozzá az angyalok éneke, mely az ő nagyságát, végtelen kegyelmét és szeretetét dicsőítette s a földről hosszú oszlopokban szállt föl a tömjén füstje, mint a teremtés áldozatja a lent nyüzsgő, zsongó aradattól.

Az Ur mellett állott egy angyal. Szőke hajjal és okos szemekkel, melynek sugara volt és perzelé. A palástján ezer meg ezer sok csillag ragyogott. Kitárva feküdt előtte a nagy könyv, melyben be van írva az egész teremtés, a mindenségnek összes regulája, minden teremtménynek kijelölt végzete. Tele van már írva a könyv, csak néhány lapja volt még tiszta és üres.

Az Ur rátette az angyal szőke fejére kezét és szólt.

— Nézd, fiam, alattunk ezt a nyüzsgő sokaságot, mily rendben végzi földi munkáját. Kész immár az alkotás, a maga fényességében ragyog minden s a megszabott regulák utat mutatnak az egyeseknek. Be írva már a végzet könyve egészen, csak pár fehér lap tiszta rajta még, hogy az, a mi még hátra van a lélek munkájából, legyen beröva a törvények közé. A nyüzsgő áradat közé tekints le vélem csak egy pillanatra s látni fogod, hogy mily pontosan tölti be hivatását a legkisebb fűszál, mely meghúzódik szerényen a szikla árnyában s a cédrus óriás, mely a szürke hegyek beláthatatlan magaslatán terjeszti szerte lombjait. Tekints le és figyelj, hogy feljegyezhesd, a mi még feljegyzésre vár a könyvben. Mert a teremtés tökéletes és örök!

Fehér, nemes vonású arca volt, büszkén tekintő szemekkel. Hőféhérben járt. Kerülte a külső zajt s csak akkor jött elő, ha segíteni kellett valakin.

Forró nap hevétől alétan rogyott egy ifju össze s a bámész sokaság zsvajgó árja nagy tömegben verődött körülötte egy csomóba, de segíteni rajta egyik sem mozdult, pedig az ifju elhalványult arccal, meredten feküdt a porban.

És akkor egy fehérruhás leány lehajolt hozzá, felvette a föld porából s új embert alkotott belőle. A sokaság gunyolódva nevette, hogy mint akarja a lehetlent megpróbálni,

de erős szívvvel fogott munkájához, észre sem vette a csöcselék kacaját, hanem tette, a mit tennie rendeltetett. Fehér arccal, de büszkén.

S ilyenkor úgy látszott, mintha glória övezte volna körül.

S mikor felgyógyult az ifju, szó nélkül odább állott s kacagott rajta, hogy némely ember mily bolond!

Társai közt ha volt, igaz jó szívről sokan meggyőződhetek s mégis alig vették számba. De ő nem csüggedt, megmaradt annak a mi volt . . .

Alkonyodó nap halavány fénye veti szerte sugarát. Vig leánysereg kap táncba az árnyas fák alatt, vége a napnak és munkának, pár perenyi vigalom jól esik a szívnek. Ott van közöttük a fehérarcu leány is.

De hamar megunják egymagukban a táncot s abba is hagyják legott.

— Leány leánynyal, mit ér ez? — mondja az egyik.

— Bizony nem élvezet, — szól a másik.

— Hivjunk szép deli ifjakat, — indítványozza egy harmadik.

— Ugy van, hívjunk — zengik kórusban.

Csak a fehérarcu leány hallgat.

Jönnek az ifjak, enyelgő táncba sorakoznak mfdnyájan. Vig mulatság közben ölesre fordul a sor s csók zárja be a végét.

De a fehérarcu leány kivonja magát s büszke arccal nézi, mint szedik le a virágok

kereskedelmi szerződésekhöz, mert az eddigi tapasztalat megtanított már arra, hogy a külállamokkal kötött szerződéseink föl-áldozták mindig még azokat a gazdasági érdekeinket is, a melyeket az autonóm vámtarifa által annyira-mennyire még némi védelemben részesítettek.

Nagyon könnyen megéshetik azonban, hogy az új vámtarifával és új kereskedelmi szerződésekkel majd cseberből vederbe jutunk, mert az osztrákok az új vámtarifa megállapításával egy új közösügyes intézmény életbeléptetésén is törik a fejüket s kiindulva abból az elvből, hogy nem annyira a törvény betűje, mint inkább annak végrehajtási módja és szelleme vág az elevenbe, vámjogi ügyekre egy közös legfőbb központi hivatal létesítését sürgetik Bécsben, „nehogy Ausztriában és Magyarországon különböző vámgyakorlat kapjon lábra.“

Ez a központi közös vámjogi hivatal aztán majd megállapítja azt az egyöntetű vámgyakorlatot, amely minket még azoktól az előnyöktől is végkép elűt, a melyeket a külkereskedelmi szerződéseinkben netán kivivnunk sikerülend.

De mi — mint politikailag érett nemzet — ennek is beadjuk majd a derekunkat, mert ezzel nemcsak megmentjük a saját bőrünk árán is a nagy hatalmi állást, hanem örvendezhetünk neki, hogy a birodalom sulypontja ide nehezedik, ha mindjárt össze is roskadunk alatta.

Lechner Antal.

Pécs, 1900. július 17.

A Pécsi Takarékpénztár háromemeletes palotáján ma reggelre fekete lobogók hirdették a gyászt, mely városunk e korban és működésében egyaránt legelső s legtekintélyesebb pénzügyintézetét érte. Meghalt az intézet üzletvezető igazgatója és igazgatósági tagja, *Lechner Antal*, kinek nevéhez fűződik mindaz a tekintélyes és szép múlt, mindazok a nagy alko-

himporát kontár kezek, mint szentségtelenítik meg a lélek hamvát azok, kik azt visszaadni nem fogják soha.

Egyike a bátrabb ifjaknak most feleje tart. Ő nyugodtan várja. S mikor oda ér az ifju s csókolni akarja, büszke fehér arcát ráveti az ifjura s az félénken áll helyén, mozdulni nem bír, valami ritkán érzett érzelem lefogva tartja.

És elnémul a vigalom, vége a táncnak.

A fehér ruhás leány pedig megy előre a kijelölt útján fehér arccal, de büszke fővel.

Odafenn pedig, csillagtrónusán az Úr megszólal és mondja:

— *Ez az erény.*

A szőke fejű angyal pedig beírja a könyvbe:

— *Erény.*

Magasra nőtt illatos fű között ezer tarka virág mámoros levegőjében sétált egy ifju pár: férfi és nő.

Fedetlen fővel az ég szabad napja alatt, egyedül a téres végtelen síkságon, csak a fellettük daloló pacsirtahang gyanította velök, hogy kívülök más élőlény is lakozik a földön. Meg a fel-fel csapó lepkeraj, mely csillogva repkedett hosszú ívekben, ragyogtatva vakító színekben csillogó szárnyukat.

Az ifju fiatalabb volt pár évvel, mint a nő. Arca szabályos, vonásaiból a jóság egy

tások, melyek a pénzügyintézetet Pécs és Baranya-megye első pénzügyintézetévé tették.

És halálával ismét gyászba borult Pécs egyik elsőrangú családja, a *Lechner-család*, mely csak nemrég temette el egyik büszkeségét, *Lechner János* kanonokot s most ime, meghalt a család feje, *Lechner Antal* is.

S vele ismét egygyel kevesebben vannak a nagy idők tanúi is. Mert *Lechner Antal* 48-as honvédőhadnagy is volt; végigküzdötte a szabadságharcot és fogságot is szenvedett azért, mert szerette a hazáját és a szabadságot.

Lechner Antal 1831-ben született Pécsen. Atyja, *Lechner János*, püspöki uradalmi tisztviselő, anyja *Nyers Agnes* volt. Iskoláit Pécsen végezte s itt fejezte be gimnáziumi tanulmányait is, a mikor a szabadságharc őt is, annyi sok más ifjuval együtt, harcba szólította. És ment a csatákba; küzdött, miként küzdöttek azok a névtelen felistenek, míg végre a világi gyásznap őt is *Görgey* táborában találta s ekkor már mint őhadnagy került osztrák kézre. Aradra vitték és ott három hóig volt börtönben, míg besoroztak az osztrák hadseregbe s egyenesen Olaszországba küldték, hol Ausztria a hatalom rongyaiért folytatott hiábavaló háborút. Végigküzdötte az olaszországi hadjáratot is s kétévi katonaskodás után elbocsájtották a hadseregből.

Haza térhetett hát s 1853-ban haza is jött Pécsre szüleihez. Itt ügyvédi irodákban dolgozott s szüleinek volt segítségükre egészen 1861-ig, a mikor is Sasdra esküdtnek választották meg.

Azonban ez a kis szabadság nem sokáig tartott Magyarországon s mikor 1862-ben az összes tisztviselők azzal feleltek a konzervatív áramlatnak, hogy — lemondtak: ő is beadta lemondását s ismét haza jött Pécsre s itt két évig mint magánzó élt.

A működésének éppen huszadik évében levő *»Pécsi Takarékpénztár«* 1865-ben megválasztotta könyvelőjének s ezzel megnyitotta előtte a tér, hogy városunk első pénzügyintézetének s ezzel magának a városnak is javára érvényesítse tehetségét. És munkált, dolgozott fáradhatatlanul, mit az intézet azzal honorált, hogy nemsokára az igazgatóságba is beválasztották s 1893. március 29-én üzletvezető igazgatójává tették városunk legelső pénzügyintézetének.

Betegkedni a múlt év december havában kezdett, a mikor is influenzát kapott. Ennek utóhatásaként szív- és tüdőbaj maradt nála hátra s ez ismét ágyba döntötte s hó-

árnya s a nemesség tükröződött le. A nő hosszú, selymes hajával, mely arany kékben omlott le karcsu idomaira, játszott a szél, hol elkapva, hol elhagyva, hol egészen összebogozva, hol mind a két embert betemetve. Ilyenkor az ifju úgy látszott, mintha lehunyán szemét s szívná magába azt a kejes illatot, mely az arany kékéből kiáradt.

Szép volt a nő. Mély tűzű sötét szemében szenvedély lángja lobogott s lehelete forró volt és perzselő.

Színes virágot: pipacsot, meg szarkalábot szedett nagy csokorba s mikor egyet leszakított, először megcsókolta s úgy tette a többi közé. Az a szótalan némaság űlt a két ember szívében, mely akkor lepi el azt, midőn valami meglepő szép látvány tárul elénk. A természet pazar pompája nem tudott hangot csalni a két ember ajkára. Igéző ámulat tartotta fogva mindkettő szívet, mint a kik nem képesek megmagyarázni azt a nagy rejtvényt, mely az egész mindenséget olyan bámulatossá teszi.

Az ősember naivságával, de minden érzelmével csodálta e két ember a tarka pompájú világot.

És a felszálló illat megrészegítette mindkettőt . . .

A nő csábos tekintettel pillantott a férfira, gömbölyű karját a férfi nyaka köré fonta. Az ifju menekülni akart az ölelés elől s ki-

napokon át betegeskedett. Mintegy négy héttel ezelőtt azonban jobban lett s fel is kelhetett; de három hét múlva ismét le kellett feküdnie s ekkor a hetvenéves férfi szervezetét egy csapásra hatalmába kerítette a teljes elerőtlenedés, melynek következtében ma éjjel félkét óraker csendesesen elaludt — örökre!

Haláláról a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

»Özv. *Lechner* Antalné szül. Rübstan Jusztina a saját, úgy gyermekei *Mariska* és férje *Reindl* Edz, *Viktor* és neje szül. *Zsabokrszky* Gusztó, *Janka* és férje *Csarsch* Dezső, *Tekla* és férje *Siska* Károly, *Antal* és neje szül. *Zsabokrszky* *Mariska*, *Nessa* és *Sylvi* nevében szomorodott szívvel tudatja a szeretett jó férjnek, illetve atyának *Lechner Antal* 1848/49-es honvédőhadnagy, a Pécsi Takarékpénztár üzletvezető igazgatójának f. hó 17-én hajnali 1 $\frac{1}{2}$ óraker, élte 70 ik évében történt csendes elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 18 án délután 5 óraker fognak az apaca-utca 10. számú házban beszenteltetni és onnét a budai külvárosi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 19-én d. e. fél 10 óraker fog a székes-egyházban a Mindenhatónak bemutatatni. Pécsen, 1900 évi július hó 17-én. A örök világosság fényeskedjék neki!

A pécsi takarékpénztár a következő gyászjelentésben tudatja igazgatója elhunytát:

A *»Pécsi Takarékpénztár«* igazgatósága megilletődött szívvel tudatja miszerint *Lechner Antal*, a *»Pécsi Takarékpénztár«* üzletvezető igazgatója és igazgatósági tagja, 38 évi szolgálata és hasznos működése után f. évi július hó 17-én reggeli 3 óraker jobblétre szenderült. Áldás és béke pihenő poraira! Pécsen, 1900. évi július 17.

Az elhunytban *Lehel* Győző, vármegyei első aljegyző is edes atyját gyászolja. *Lechner* Ignác, nyugalmazott járásbíró, *Lechner* Pál, biztosítási tisztviselő és özv. *Bök* Józsefné szül. *Lechner* Mária testvérüket siratják az elhunytban.

A *»Pécsi Takarékpénztár«* 1895-ben az elhunyt vezetése alatt ülte meg ötvenéves jubileumát. *Lechner* vezette az új intézeti palota építést is s érdemei a pénzügyintézet körül hervadhatatlanok. Neki is, mint az összes intézeti tisztviselőknak, a milleniumi évet három évbe számította be az igazgatóság s így lett működésének évszáma harmincnyolc. Az elhunyt tagja volt a pécsi *»Nemzeti Kaszinó«* és a pécsi *»Katholikus Kör«*-nek s mindkét

síklott a nő karjaiból. De ez csak nyomon követte.

Nézd, szólt forró hangon, mely mintha perzselte volna az ifju mindenét — ami itt körülöttünk van, ez a végtelen hosszúság tarka pompájával, édes illatával, mindenével a mienk.

Az Úr adta ezt nekünk s adott minket e virágoknak, hogy az élet minden percét boldogságban töltjük. Mellém adott téged, hogy ne keljen elvesznem egymagamban, hanem neked és veled éljek minden percemben. S te mégis menekülsz előlem, ha közelebb lépek hozzád. Pedig a vér, mely eremben lüktet s oly forróvá teszi testemet, csak a te látásodra, a te közeledtre csillapul le. Azért teremtetünk, hogy éljünk s betartsuk törvényeit az Úrnak.

— Hagyj el — szólalt meg az ifju, küzdve önmagával is — nem lehetünk együtt. Talán később, talán máskor . . . most nem . . .

A nő mefogta a kezét.

— Nem — filozofált tovább lázasan — én úgy érzem, hogy nélkülöd nem tudnék élni, mint nem tud a virág a nap nélkül. Az Úr rendelt egymáshoz és az ő akarata szent és örök.

Az ifju védekezni próbált.

— De lásd, a teremtés koronája mi va-

egyesület palotáján gyászlobogó hirdeti elhunytat.

Holnap (szerdán) délután öt órakor fogják az apáca-utca 10. sz. alatti házból eltemetni; bizonyára az egész városnak oly imponzans részvéte mellett, melyet érdemekben gazdag életében kiérdemelt!

Hirek.

Pécs, 1900. július 17.

Az én nászutazásom.

Az anyakönyvvezető ünnepélyes arccal kívánt sok szerencsét házasságunkhoz, miután előbb jó felőrai vallatás alá vett bennünket születési, neveltetési, illetőségi, vagyoni, erkölcsi, vallási és egyéb körülményekre nézve. Szinte megkönnyebbülten távoztam, karomon bájos hitvesemmel, hogy még a vallási szertartás végett a templomba hajtassak s azután — oh, azután mesés boldogság vár reám: a nászut minden gyönyöreivel, minden boldogságával.

Már előre kiszineztem magamnak a fiatal férjek legragyogóbb képét, a — a vasut külön szakaszában. Mily mohó vágygyal fogom karjaimban ölelni imádott kis feleségemet, mily tüzesen fogom megcsókolni a pici fekete pontot arcának jobb oldalán, közvetlen cseresnyeajkai fölött.

Mennyire szeretem ezt az édes teremtetést s azt a pici fekete pontot az ajkai fölött!

Gyorsan el a templomba s onnan a vasutra, egyenesen Svájc felé, vagy Olaszországba, vagy akárhova — csak be a vasuti kocsiba, elzárva az emberek kíváncsi tekintetétől, átengedve magunkat egészen a magány féktelenségeinek.

Elhangzott az orgona bűgő hangja s mi, rövid bucsuzás után, kocsiba vetve magunkat, egyenesen a vasúthoz hajtattunk. Néhány pere mulva kényelmesen elhelyezkedtünk a vasuti kocsi egy külön szakaszában, hogy zavartalanul átengedjük magunkat az első egyedüllet örömeinek.

A vonat dübörgése, a csókok csattanása kellemes harmóniát képezett. Karjaimban tartottam babaarcu kis feleségemet, ki a nap forró sugaraitól, a szenvedélyes csókoktól, meg a suttogó tüzes szavaktól csakhamar édes, mély álomba merült.

Rekkenő hőségben haladt tovább a vonat, kis feleségem aludt s én valami kellemes meglepetést akartam neki előkészíteni. Éles

gyunk s vajjon, ha mi nem leszünk nemesekek és jók, milyenek legyenek az állatok?

A nő szorosabban fogta kezét s hozzásimult. Aranyhajával sátozt terített mindketőtjük fejére, melyen keresztül nem hatott át még a sugár sem.

Odahajlott az ifju arcához, szemében a szenvedély villogó tűzével, ajkán forró lehelletével és úgy suttogta:

— Azért teremtetünk, hogy éljünk. Élünk egymásnak és egymásért... Az Úr rendelte így...

Az ifju utolsó kísérletet tett. Bár izzott mindene, a vére szilajul futott ereiben, kirántotta kezét a nő kezéből és lépni akart.

És nem tudott. Valami benső erő, valami nehéz dermedtség fogva tartotta s különös cselekvésre kényszeríté. Remegve tárta ki karjait a nő felé s egy pillanat alatt a két ajk egymásra tapadt... forró, szenvedélyes csókban olvadt egybe...

És ekkor odafenn csillagtrónusán az Úr megszólalt és mondá:

— *Es a bűn!*

A szőkefejű angyal pedig hűségesen beirta a könyvbe:

— Bűn.

F. Zs.

fűtty jelezte, hogy állomáshoz értünk, majd erős süstörgés után csakhamar megállott a vonat. A baba feleség nyugodtan, szabályos lélekzettel aludt tovább. Kinéztem a kupé ablakán az állomásra, a hol egy jóképű paraszt asszony remek gyümölcsöt kínált az utasoknak. Pompás eszmém támadt. Gyorsan vettem kalapomat s leugrottam, hogy vásároljak a szép gyümölcsből.

Éppen feléje indultam, a mikor egy természetes asszonyosság élénk örömmel nyakamba ugrott, össze-visszacsókolta s egyre édes Bélám! drága Bélám! Mily kevéssé változtál meg!..., valamint egyéb heves örömkifakadásokkal kebléhez szoritott. Valahogy kiszabadultam a gyengéd, de különben súlyos karokból, azonban még mielőtt szóhoz juthattam volna, ott termelt egy öreg ur, nyilván a jó asszony ferje, meg egy csinos bakfis leányka, a kik folytatták az ölelést, csokolást s az öröm kifakadásait ott, a hol az asszony elhagyta. Mire újból kiszabadultam, a gyorsvonat már messze járt alvó kis feleségemmel.

— De kérem, önök tévednek — szóltam nyersen, dühös pillantásokat vetve az ömlengő emberekre — én nem vagyok Béla, nem vagyok édes, sem kedves, vagy legalább nem önöknek, hanem fiatal feleségemnek, a kit maguk miatt most elragadtam tőlem a gyorsvonat.

— Nem Béla és nem a mi fiunk? hangzott kórusban a kérdés.

— Nem! ordítottam, mint egy sakál.

— Hát akkor, hogy mert engem megcsókolni? — kérdezte érdes hangon az asszonyosság. A kis bakfis is rákezdte fuvola hangján:

— Milyen merészség, így visszaélni a helyzettel!

— Én merészelttem csókolni, én éltem vissza a helyzettel? Ez borzasztó, megpukkadok a méregben... Oh drága feleségem, merre rohansz a messzeségbe?

— Uram, ön felelni fog tetteért, — vette át a szót az öreg ur. Egyik fiam huszártiszt Keszthelyen, azonnal táviratilag ide hívom, a többit majd ő elvégzi.

— Igen? Nagyon örülök! Elszakítottak feleségemtől, kivel két óra óta vagyok megesküdve, össze-visszaölelnék, csókolnak, hogy a lélekzetem is megáll, azután összeszidnak s most még agyonlövessenem magam. Valóban nagyon örülök ennek a szerencsés véletlennek, borzasztóan örülök.

— Kérem névjegyét! — Szólat meg újra az öreg ur.

Tessék. Azt hiszem, egy régi hitelezőm névjegyét adtam át.

A derék család erre eltávozott, miután sorban mindegyik tetőtől talpig megvetőleg végig mért.

Én pedig rohantam egyenesen mindenfelé táviratozni elhagyott kis feleségemnek s a legközelebbi vonattal utána utaztam. Fájdalom csak Fiumében értem utól. Oh mennyi édes perc vesztett el odáig! Azóta egyebet sem csinállok, mint helyrepótolom a veszteséget és titkos gyönyörűséggel gondolok arra a hitelezőmre, a kinek névjegyét olyan kitűnően használtam fel.

Egy ideig egy kis lelkiismeretfurdalást is éreztem, hogy hátha agyonlőtte a huszártiszt, de mikor később arról értesültem, hogy mindössze arra kényszerítette a nőtlén urat, hogy vegye feleségül a kis bakfis leányt, a természetes asszonyoságot pedig fogadja el anyósának, úgy éreztem, mintha hitelezőm most már adósom lenne.

Cyán.

Napirend 1900. július 18-án.

Naptár: szerda, július 18. — Róm. kath.: Fridrik. — Prot.: Frigyes. — Görög-kelet. (július 5.) Márta. — Zsidó: Thamusz 21. — Nap két 4 óra 23 perckor; nyugszik 7 óra 48 perckor. — Hold két 10 óra 57 perckor este; nyugszik 10 óra 50 perckor délután.

Időjárás. A központi meteorologiai intézet jelzése szerint: száraz és meleg idő várható. Estély a Nemzeti Kaszinóban fél 9 órakor.

— **(Belügyminiszteri vizsgálóbizottság Pécsen.)** Az ország törvényhatóságai ügykezelését a belügyminiszter megbízásából egy *Kaffka* László, belügyminiszteri titkár elnöke alatt működő bizottság vizsgálja felül. Mint értesülünk, a bizottság legközelebb Pécsre érkezik, hogy itt a városházán és a vármegyén vizsgálatot tartson. A vizsgálat — szokás szerint — igénybe fog venni körülbelül öt-hat napot.

— (Örült leány a vonat előtt.)

Többször irtunk már a Rácvárosban lakó *Graumann* Mari elmebajos leányról, ki harajón a betegsége, sok bajt szokott okozni a rendőrségnek. Legutóbb a szerencsétlen teremtes a Pécs és Rácváros közötti negyedik számú őrháznál a robogó vonat elé állt és egy baltával felfegyverkezve akart a mozdonyra rohanni. Az ő azonban észrevette s több ember segítségével elvonszolta a sinekről, mielőtt a vonat oda ért volna. Bizony humánus dolog lenne a szerencsétlennek elmeorvosi intézetbe szállítása iránt hivatalosan intézkedni, mielőtt magában vagy másban kárt nem tesz!

— **(Térzene.)** Csütörtökön délután fél hat órától hétig a cs. és kir. 52. gyalogezred zenekara az Erzsébet sétányon térzenét ad a következő műsorral: 1. Fejérváry induló, Neunertől. 2. Nyitány Ilka című operából Doppertől. 3. Bécsi emlékek. Keringő Gleisnertől. Egyveleg Fauszt operából Gounodtól. 5. Musica proibita Caltanodtól. 6. Bécs Budapest. Egyveleg. Scharftól. (Ez az a Rákócy, melyről csak a napokban emlékeztünk meg a fapunk hasábjain.)

— (Fogynak a nagy idők tanúi.)

Vettük a következő felszólalást: Alig temetjük el Rónaky Ignác kedves bátyánkat, már is ravatalon fekszik *Lechner* Antal 1848/1849. honvédőhadnagy. Elszorul a szivünk, hogy a hazának a 48-as évek színevirága, ama Isten jókedvében harcra teremtett magyar fiatal-sága, a kiknek küzdését és vívott csatáit bámulta a világ s a kiknek még ma is a legnagyobb érdemük az, hogy a mai szabadabb lélekzést is nekik köszönhetjük — megöregedtek és fogynak — elhalnak. De elszomrodunk azon is, hogy azok a félistenek talán nem is ismerik egymást, legalább a mi városunkban, ha egy-egy 48-as harcos kidől, azt az utolsó útján a temetőbe alig kíséri ki egy-két honvéd-társa. A legutóbbi gyászos esetről ezt a dolgot fájó szívvél tapasztaltuk, hogy egy csoportban állnának, hogy így azokat a dicsőült őszfürtöket és azokat a kinyomatos, elszánt, agg, harcrakész arcokat tisztelettel szemlélhetnénk, arról szó sincs. Pedig ott az ő helyük az ily gyászos esetről a gyászoló család közvetlen közelében, mert senki sem áll oly közeli rokonságban az elhunyt agg harcoshoz, mint a családja és annak a családnak a fiai, a kikkel egy eszméért nézett farkasszemet ezerszer is a halállal. Ezek is benső és vérrel megkeresztelt rokonai. Ott az ő helyük a kíséretnél, a koporsót kísérő gyászoló család közvetlen közelében. Hogy mégis miért nincs ez így, azt mi nem tudjuk magunknak megfejteni. De hogy a tiszteletre méltó *Lechner* Antal temetésén ne legyen így, azt szivünkbenől óhajtjuk.

— (Tandemen a világ körül.)

Legközelebb érdekes biciklista-pár érkezik Pécsre. *Hetsel* James és felesége az illetők, kik Saint-Louisban, Amerikában a folyó év április elsején esküdtek meg s még aznap

tandemen világkörüli utra indultak. A vállalkozó szellemű yankee és felesége tegnap érkeztek Budapestre s ott fognak pár napig tartózkodni, míg a hét végén Budapestről Pécsre jönnek s innen Belgrádba, Szófiába, Konstantinápolyba mennek, majd Kis-Ázsiába és onnan tovább, hogy beutazzák kettős kerékpárjukon az egész világot.

— **(Községi tűzoltók felszerelése.)** A tűzrendészeti szabályrendelet tudvalevőleg háromféle tűzoltóságot különböztet meg: a hivatásos, kötelezett és önkéntes tűzoltóságot. E hirecske keretében a m. kir. belügyminiszter jóvoltából csupán a kötelezett tűzoltóságokról lesz szó. A tűzrendészeti szabályrendelet azt mondja, hogy oly községekben, melyekben a lakosság csekély számára tekintettel önkéntes tűzoltóságot szervezni nem lehet, hivatásos tűzoltókat alkalmazni fölösleges, tartozik a községi előjáróság egy állandóan jókarban levő tűzifecskendőt tartani a községháza udvarán, a lakosok pedig szigorú büntetés terhe alatt kötelezettek, netáni tűz esetén segédkezet nyújtani. Nem rossz vicc azonban az, hanem fájdalom igaz tény, hogy némely községben tűzifecskendő címén közönséges kertifecskendőket tartanak, melyeknek visszekerényében nem egyszer a kisbíró tyukjai ütnek tanyát. Az ilyen század elejére való állapotok megszüntetése végett aztán elrendelte most a m. kir. belügyminiszter, hogy az egyes vármegyei törvényhatóságok a járási szolgabírók útján szigorú vizsgálatot tartsanak, hogy tűzvész esetére van-e a kötelezett tűzoltósággal bíró községeknek oly tűzifecskendőjük, mely a helyi viszonyoknak megfelelő nyomóerővel bír s mely tűzvész esetén elegendő szolgálatot tehet a nagyobb veszélyek elhárítására. Egyben az e tárgyban tartandó hivatalos felülvizsgálat megejtésével a m. kir. belügyminiszter a székesfővárosi tűzoltóság egy segéd tisztjét fogja megbízni, ki alkalmasint még a nyár folyamán megkezdi vidéki hivatalos körutját.

— **(Kis-hirdetések.)** Ily cím alatt a mai naptól kezdve új rovatot nyitunk, melyben mindenki csekély összegért hirdethet, akár eladni, akár venni valója valója van *A kishirdetés ára 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér.* Kishirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a mai kishirdetési rovatban felsorolt elárúsító helyek. Vidéki hirdettetők a hirdetés szövegét a postautalvány szelvényére írhatják vagy a hirdetés összegét a levélben bélyegeken is beküldhetik.

— **(Schmalz bácsi nro. II.)** Az Erzsébet királyné-sétátér még akkor nem volt Erzsébet királynéról elnevezve, mikor a sétatéri őrről, a mindenki által ismert Schmalz bácsiról, mesélhettünk jóízű dolgokat, a mik mind Schmalz bácsival történtek meg. Schmalz bácsi hogy meghalt, azóta egy kis, magyar polgáriruhás, magyarkalapos öreg a sétatér őre, a kiti csak a balkarján levő zsiros és gyűrött sárga-kék karszalag és a kezében hordott nagy furkósbót ruház fel hivatalos tekintélyvel. Egyébként csendes öreg ő, a ki el-elüldögél egy-egy padon és nem is tud oly hangosan, oly parancsolólag kiabálni, mint az elődje. Így hát mindez ideig hallgatott róla a krónika, de most végre mégis csak muszáj róla is írunk. Irunk pedig azon alkalomból, hogy Schmalz bácsi méltó utódjának bizo-

nyította be magát a sétatéri felügyeletben. Történt ugyanis, hogy a hétfői Szepessy-rekviem alkalmára a templomi katalakra szükség volt a püspöki címer is. Hogy ez megalkotható legyen, Reeh György tanácsnok elment Rihmer könyvkötőhöz s megkérte, hogy rajzolja le a püspöki címet a Szepessy-szoborról. Rihmer azonban erre egyedül nem volt hajlandó, mert már egyizben megtörtént vele, hogy ily célból bement a szobor körüli virágok közé és bizony kiharancsolták onnan. Ekkor a tanácsnok azt mondta, hogy majd elmegy ő is vele. Ugyis lett. Rihmer a tanácsos fedezete alatt bátran bement a virágos dombra s már javában rajzolta a címet, mikor egyszerre a hátuk megett kiabálás hangzik:

— Adta teremtette! Mit csinálnak maguk ott? Jönnek ki azonnal?!

A sétatér őre volt a kiabáló, a ki botjával hadonázva szaladt feléjük.

— Nono, bácsi. Lásza, hogy rajzolunk! próbálta a mérges őreget csittítani a tanácsnok.

— De a virágokat nem szabad letaposni. Még azt se tudják? Csak kifelé, kifelé onnan!

A larmára már figyelmes lett ekkor a sétatér publikuma s valaki odasugta az öregnek, hogy hiszen az az ur Reeh György, városi tanácsnok, volt rendőrkapitány.

— *Micsoda? Rendőrkapitány? Annál inkább kellene neki tudnia, hogy nem szabad a virágokat összetaposni.* Szólt a Schmalz bácsi utódja és sarkon fordult, ott hagyván a városi tanácsnokot és Rihmert, ki csak ily jelenet árán juthatott hozzá a püspöki címer rajzához.

Ebből az esetből is látható, hogy Schmalz bácsi méltó utódjánál nincs protekció és ő tudja, mi a rend. Ezt különben meg is magyarázta egy katonatisztnak a következőleg a napokban. A katonatiszt végigmenvén a sétatéren, a nyomában szaladt a kutyája. Az őrlátta az ebet és se szó, se beszéd, utána loptozott s botjával jót húzott végig az állaton. A katonatiszt arra gondolt, hogy mégis úgy volna rendén, ha az őrl először figyelmeztetné, hogy nem szabad kutyával járni a sétatéren s azután, ha le nem vezetné, akkor használna a botot, — s ezt ki is fejezte, szólván:

— Hát nem tudja maga, mi a rend?!

— De igen is tudom. *Az, hogy itt nem szabad kutyával járni!*

Szólt Schmalz bácsi méltó utódja s leült pihenni a legközelebbi padra, a gesztenyefák árnyában.

— **(Gyár-utca 8 szám.)** Ismételve kell írunk és pedig ugyanarról a tárgyról, mint már két ízben, mert — úgy látszik, — hogy a rendőrség nem tett ez ügyben még csak egy lépést sem, jöllehet nem is oly kis fontosságú az ügy. Talán azt fogják ránk mondani, hogy unalmasak vagyunk s nem tudunk egyébről sem írni, mint a Gyár-utca 8 számról. Legyünk bár unalmasak, mindaddig azonban nem szününk meg e dolgról írni, ezt a türethetetlen állapotot, sőt ezt a sötét Áfrikába talán illő, de oly városban, minő Pécs, meg nem türethető állapotot ostorozni, még valami eredményét nem fogjuk látni felszólalásunknak. Nap-nap után fogjuk — ha kell — felemlíteni, hogy feledésbe ne mehessen, mert ez közérdek, a mennyiben a

közegészség közérdek. A rendőrség vajmi keveset járhat a Gyár-utcában, vagy ha jár, mindenesetre szerfelett nagy náthával rendelkezik minden egyes tagja, avagy hozzá van szokva az olyan undorító szaghoz, minő a Gyár utca 8. számú házából éjjel nappal árad ki egyaránt. Mindezekből azonban még korántsem az következik, hogy más ember fia is, különösen, akik a Gyár utcában laknak, szokják hozzá ahhoz a bűzhez, avagy, ha nem tudnak hozzá szokni, a minthogy az lehetetlenség is, mert az nem embernek való, akkor pedig fogják be orrukat. Ez semmi esetre sem következik a fentiekből, mert — tetszik tudni — a jó Isten nem arra teremtette az ember orrát, hogy az ember azt állandóan befogja, mert ha arra teremtette volna, bizonyára adott volna hozzá egy harmadik kezét is, melyet kizárólag e célra használna. Ilyeténképen nincs egyéb mód, mint a gyomrot felforgató bűzt, illetve annak terjedését megakadályozni. S ez mint már valánk szerencsések kifejezenti a rendőrség dolga. Ha pedig dolga, azaz kötelessége, el is kell végeznie, különben ráfoghathatjuk a rendőrségre, hogy *nem teljesíti kötelességét.* Pedig ez súlyos vád, nem érzi a tisztelt rendőrség? Ezzel vádoljuk — e tekintetben — mi, ezzel vádolja a Gyár-utca lakossága, sőt mindaz, a kinek volt alkalmá tapasztalni, hogy mily levegő van a Gyár-utcában állandóan. A kinek kedve van ily légkörben élni, az gyártson a szobájában ily megfertőzött, megromlott levegőt s bizza azt másra, hogy a másik is talán élvezni akarja azt a bűzt, de ne kényszerítsen senkit arra, hogy akarata ellenére, *egészségének kockáztatásával* ily levegőt szivjon állandóan. Ismételten kérjük a rendőrséget, vizsgálja meg az ügyet és tegyen valamit már, hogy a Gyár-utcában ismét jó levegő legyen.

— **(Uj regényünk.)** Mai számunkkal új regény közlését kezdjük meg. A regény címe: *Jergunoff hadnagy.* Szerzője pedig a nők eszménye volt: *Turgenyev* Iván. Az a hatalmas írófejedelem, a kinek az orosz nők Orelben szobrot emelnek. Turgenyev minden munkájában a női szív és lélek analízise a lebecesebb rész. Nagy politikai és szociális problémái egész forradalmat csináltak Oroszországban s ha van ma a hó alatt valami kis szabadság, úgy annak kivívása jórészt Turgenyev nevéhez fűződik. Ezek azok az érdemei, a melyek miatt nem kaphatott eddig szobrot. A szerelem tartja Turgenyev a leguniverzálisabb érzésnek s a naplójegyzeteiben mondja egy helyen: *»A szerelem hatalmasabb érzés még a haláltélelemnél is, a szerelem tart fenn mindent és lehel bele életet.«* Pedig a szerelem nem úgy fogta fel, mint valami feltétlen boldogító érzést. *»Az igazi szerelem — mondja az egyik elbeszélésében — nem igen hasonlít ahhoz, a minő képet mi róla festünk. A szerelem egyáltalán nem érzélem, hanem betegség; a testnek és a léleknek egy sajátságos állapota: nem lassankint fejlődik, hanem egyszerre itt van, nem lehet elrejteni, eltitkolni. Rendesen akkor szállja meg az embert, mikor nem is akarja, de megszállja hirtelen, életre-halálra, mint a kolera, vagy a láz... Megragadja az aldozatát, mint a keselyű a nyulat s magával viszi, a hova csak akarja, a nélkül, hogy többé védekezni lehetne ellene... A szerelemben*

nincs egyenlőség, nincs a lelkeknek az ugynevezett szabad egyesülése s főleg hiányzik belőle minden abstrakció, a mit német professzorok eszeltek ki. Nem; a szerelemben az egyik ember rabszolga, a másik ur s nemhiában énekelnek a költők a szerelem rabbilincseiről. A szerelem bilincs és pedig a legnehezebbek egyike. Én erre a meggyőződésre jutottam, még pedig tapasztalat után; és ezt a meggyőződésemet életem árán szerezttem, mert mint rabszolga halok meg. Turgenyev munkáit mindenütt lázas érdeklődéssel olvassák a művelt világban s bizonyára nagy érdeklődést fog kelteni az az érdekesítő regény is, a melyet ezuton külön is olvasóink figyelmébe ajánlunk.

— (Névmagyarosítás.) Butti József, pécsi m. kir. posta- és távirtdahivatali segédtitst, vezetéknévénél Buzás-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— (Uj anyakönyvvezetők.) A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Somogyvármegyében a látványi anyakönyvi kerületbe Szilárdy Szilárd segédjegyzőt, a gyékényesibe pedig Machalitsky Kálmán segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

— (Meglopta a nővérét.) Egy elvetemült embert keres most a rendőrség. Az illető, mivel másképp már nem bírt pénzt szerezni, a nővérétől tegnap délután — annak távollétében — ellopta a varrógépet s betette a zálogházba tizenöt forintért. A pénzt a zsebében érezvén, megszökött; azonban a

rendőrség nyomában van s ha elfogják, átadják majd a bíróságnak.

— (Tűz az Óz-utcában.) Ma délután egy óratájban tüzet jeleztek. A tüzoltók egy-kettőre kinn voltak a helyszínén, a hol azonban olyan sok dolguk szerencsére nem akadt. Az Óz-utca egyik új házában, melynek még csak leendő száma 3, lakik Horváth Juli hajadon házában három lakó, tizenegy gyerekkel. Horvát Juli künn van ma szőlőjében. A gyerekek valahogy felkerültek a padlásra s ott meggyújtották az ottlevő rongyokat, szalmazsákot s ilyesfélét. A mint a gyerekek észrevették a tüzet, kiabálni kezdtek, a szomszédok összefutottak, csakhamar jöttek a tüzoltók s hova-tova eloltották a tüzet, mely kárt ugyszólván nem is igen okozott, a mennyiben kevésbé megpörkölte a padlás lécezetét. Ha idejében nem érkezik segély, bizony bajos tett volna megmenteni.

— (Éjjeli harangszó.) Az éj leszállt. Homály, sötét homály borult a tájra. A hold a fellegek közül csak néha bujt elő, hogy megnézze, vajjon mit csinálnak a korcsmában, a viszlói korcsmában. És látott fiatalságot, mulatózó fiatalságot látott. És tellett benne az ő nagy gyönyörűsége, hogy látta vala vasárnap este mulatni a viszlói aranyifjuságot a korcsmában. Ott mulatott pedig akkor a fondor lelkületű egyházi is, a harangnak buzgó huzója, rángatója. És történt vala, hogy neki rugaszkodék vala a bornak, elannyira banyala vala. Elázott eső nélkül. De megemberelte magát. Nem olvadt el, hanem tovább ivott, bár azt sem tudta, hogy bort vagy vizet iszik-e? Annyit azonban mégsem felejtett el, hogy ő az egyházi, kinek este nyolc órakor

meg kell kondítani a harangot. Fölkel székeről. Kitamolygott. Senki se ment utána. Egyszer csak — úgy két óra tájban — megkondult a lélek harang. A mulatózók zaja elnémult, a csendes nyugvók felrémültek s az egész falu apraja nagyja futott a helyszínére. Akkor már nem szólt a harang. A harangozót meg hiába löködték, kérdezték, nem szólt, csak nagyokat lélezett, aludván csöndesen álmokat. Hazavitték. S reggel ismét szólt a harang, de Takács János elázott egyházi fondor s elázott lelkületéhez nem tudott megindítóan szólani, az aludt — a déli harangszóig. Bizonyos, hogy kérdőre vonják.

— (Épül a „Pelikán“.) A siklósi Pelikán-vendéglő építésével már szépen előre haladtak. A két oldalépület földszinti falegyenmagassága már készen volna, csak a középső részzel vannak hátra még. Ennek oka abban rejlik, hogy a souterrain helyén régi összefortt erős várfalakra akadtak s ezek szétbontása sok időt és nagy munkát vesz igénybe. A vastagabb falakat dinamittal robbantják szét, hogy könnyebben és gyorsabban juthassanak előre a munkával. A robbantás azonban veszélylyel jár, mert a főforgalom ép az épület előtt van és az utca is keskeny. Az emeletet valószínűleg egy hét múlva kezdik emelni, két, vagy három hét elteltével a tetőzetet is fölállítják. Az épület átadása ez év november elejére van kitűzve, de kétséges, hogy teljesen készen lesz erre az időre.

— (Jelentés a vizről.) A főmérnöki hivatal a Tetye-forrás vizállásáról ma a kö-

nála ama sajátságokból látható; mi Wassiljevics Kusmában nagyon közönséges külsejű embert láttunk, kinek mindennapi, ugyszólván alamuszi arca s otromba, esetlen termete volt. . . De nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy nincs oly szépség, mely a korral el nem enyészik.

A nyalkaságból azonban némi nyomok maradtak fenn Wassiljevics Kusmánál. Még agg korában is talpallós nadrágot viselt, befűzte vastag derekát, napernyőt hordott, fölbrodroszta haját a homlokán, perzsa festékekkel fente a bajuszát, mely egyébiránt inkább vörös, sőt zöld, semmint fekete színben játszott.

Mindamellett is Wassiljevics Kusma nagyon tiszteltreméltó nemes ember volt, habár a preference játékban nagyon szeretett a szomszéd kártyaiba pislogni; de hát ő ezt nem annyira kapzsiságból, mint inkább takarékoságból tette, nem akarván szükségtelenül veszíteni a pénzét. . .

No, de legyen elég Wassiljevics Kusmáról ennyi; térjünk a dologhoz.

III.

Történetünk tavasszal keletkezett, az akkor még új Nikolajeff városban, hová Wassiljevics Kusmát hivatalos ügyben küldték. Mint hadnagy szolgált ő a hajóhadnál. A kormány tehát, mint derék, megbízható tisztet, bizonyos vizművek építésére való felügyelettel biztat meg s időről-időre jelentékeny pénzüsségeket bocsátottak rendelkezésére, melyeket ő, nagyobb biztosság végett, bőrvöben a derekán hordott. Wassiljevics Kusma, minden

JERGUNOFF HADNAGY.

IRTA:

TURGENYEV IVÁN.

PÉCS, 1900.

A PÉCSI FIGYELŐ KIADÁSA.

velkezőket jelenti: A vitzartók tele vannak; a tettyei forrás vízszolgáltató képessége folyó hó 17-én reggel 3100 köbméter.

— **(Eljegyzés.)** *Tutsek* Géza dr. orvos, eljegyezte *Purcell* Margit bárónőt, néhai *Purcell* Béla báró, posta- és távirafőfelügyelő, volt pécsi posta és távirafőnök leányát, Brassóban.

— **(Marólugot ivott.)** Ily cím alatt a figyelmes és gyakorlott ujságotvasó közönség nem is sejt már egyebet, mint valami szerelmi bánatban győtrődő szobaleány vagy szakácsné tragédiáját, melynek utolsó jelenete rendszerint a gyufaoidat, vagy marólug. A jelen esetben azonban nem ilyen szerelmi drámáról van szó, hanem arról a végzetes tévedésről, melynek a napokban majdnem áldozatául esett *Kopácsi István, m.-peterdi lakos*, ki a mezei munkából szomjasan jöven haza, egy a konyhában álló vödörből merített magának italt. Alig nyelt azonban néhány kortyot, midőn észrevette a végzetes tévedést s segítségért kiáltott. A vödörben — ugyanis — nem, mint ő hitte, ivóvíz, hanem marólug volt, melyet a felesége szobaszurolás céljából készített oda. A megrémült ember segélykiáltásaira előrohantak a házbeliek, kik aztán tejet és ellemszereket adtak *Kopácsinak*, ki szerencsére néhány óra múlva annyira magához tért, hogy most már tul van minden veszélyen.

— **(Tüntetés a siklósi arenában.)** Rossz napon kezdette meg a díjbirkózás mestersegét *Turi József* erőművész *Siklóson*, mert az első estén háromszor a föld-

höz teremtette őt *Szerátics* Károly napszamos. Azonban a földhöz teremtés nem lett volna akkora baj, mint a kitűzött 50 korona jutalomdíj kifizetése, lévén a kasszában [csak egy jó vacsorára való összeg. *Turi* erőművész ur tehát érezte a kapca, illetve a kassza szorítását s letagadta a szabályszerű odateremtést, mire aztán óriási tüntetésben tört ki a jelenlevő közönség: »Éljen Szerátics! Abcuz Herkules!« A láрма folyton nagyobb lett, a Herkules és a bűvész társtulajdonos mindinkább szűkült. Már-már a bódé szétszedésére került a sor, mire eltűnt a Herkules, el a tulajdonos és megérkezett a rendőrség. A tüntető látogatók aztán nagy lármával szétszórtak.

— **(A „Báró Hirsch Mór“)** jótékonyági és önszegélyző-egyesület mai számunkban közzétett hirdetésére ezen helyen is felhívjuk a t. közönség b. figyelmét.

— **(Gyermek a kutya fogai között.)** Könnyen végzetessé válhatott volna a napokban ismét a szülői gondatlanság egy csöppnyi, alig tizennégy hónapos gyermekre. Az egyik szomszédos községben történt, hogy *Bajkó Mihály*, odaváló gazdálkodó felesége elment hazulról — igaz, hogy csak a szomszédba — s ez idő alatt tizennégy hónapos fiát otthon hagyta egyedül. A kis fiu egy darab ideig csak elmászkal minden baj nélkül az udvaron, midőn véletlenül a házörző kutya házikójához került. Ki tudja, minek nézte a láncon levő mérges kuvasz a földön mászkáló gyereket, elég az hozzá, hogy dühös csaholással neki ugrott a csöppségnek s földre terpeve, kezdte róla a ruhát tépni. A kutya

ugatására figyelmessé lettek a szomszédok s még idejekorán érkeztek, hogy az ijedtségtől alélt gyermeket megmentésük a dühös eb fogai közül. A gondatlan anya ellen megtették a feljelentést.

Tanügy. Tanügyi állapotok.

Nincs talán több olyan megye mint a miénk, hol oly gyatrák volnának a tanügyi állapotok, mint éppen nálunk.

S ez a gyatraság nem az egyes iskolák élén álló vezetőségek tétlenségén, vagy az alkalmazott tanítók indolenciáján mulik, — kik végre is megteszik mindazt, mi tőlük telik — hanem abban rejlik, hogy Baranyavármegye területén levő iskolák szinte terhére vannak az iskola fenntartóknak, kik mint mostoha gyermekükkel bántak el a védelmükre és istápolásukra bizott iskolákkal. Már magában véve egy iskola létesítése nálunk óriási nehézségekkel jár. Mikor észreveszik — a tanköteles gyermekek számának szaporulatából — az iskola felállítás szükségességét, kezdetüket veszik a tárgyalások, hogy hát tulajdonképpen ki is legyen az iskolafenntartó.

A felekezet nem vállalkozik rá, az illető község azt mondja, hogy mincs pénze s végre megkínálják az iskolafenntartó dicsőségével az államot, mely tiz közül kilenc esetben azt mondja, hogy »alap és fedezet hiányában nem vállalkozik az iskola fenntartására.«

Persze ezalatt egy szép csomó idő mulik el, mig onnan felülről leküldik az iratokat s aztán ugy, »hogy, mégis ráfanyalodik a község az iskolaépítésre.

Nos hát az ilyen iskolától mentsen meg

I.

Egy este *Wassiljevics Kusma* újra elbeszélte nekünk a történetét. Minden hónapban egyszer megismételte ő ezt előttünk s mindannyiszor örömmel hallgattuk, habár minden egyes részletét tökéletesen ismertük.

E részletek, ha szabad magamat így kifejeznem, a történet eredeti törzsét ugy vették körül, mint a gombák valamely fának a tövét. Minthogy e barátunknak a jellemét jól ismertük, nem nagy fejtörésünkbe került a kihagyásokat és hézagokat kipótolni.

Most azonban *Wassiljevics Kusma* nincs többé az élők közt, hogy történetét elmondhatná. Ez az ok indított minket arra, hogy azt köztudomásra juttassuk.

II.

Negyven évvel ezelőtt történt, abban az időben, mikor *Wassiljevics Kusma* még fiatal ember volt. Ő maga azt állította magáról, hogy gavallér és szép fiatal ember volt, kinek arca a tejtől és vértől kölcsönözte színét, ajka piros, haja göndör s szeme olyan volt, akár a sasé.

Mi elhittük emez állítását, noha mi sem volt többé

mindenkit a jó Isten! Ezekből lesznek aztán az oly iskolák, melyeknek tanítói szemétdomb mellett laknak, mely állapotokhoz hasonló számos írásos panasz fekszik most is a tanfelügyelőségnek. Egy községi iskolának legprimitív módon való felszerelése nyolcszáz — ezer koronába kerül, mely összegnek kiadására természetesen a nem a maguk jószántából azzá lett, hanem a körülményektől kényszerített iskolafenntartók nem hajlandók s így esik meg aztán az, hogy a felépített iskola felszerelése címén ismét az államhoz fordulnak némi állami segítségért. Ez idő alatt természetesen, míg ezek a különböző fel- és leírások, tanácsközások és ülések véget érnek, a tanköteles gyermekek már jóval túlhaladják azt a kort, melyben tankötelesekké válnak.

S hogy mennyire megnehezíti minden elmulasztott hónap a későbbi haladást és fejlődést, azt tán mondanunk sem kell, hiszen nem kell ahhoz külön pedagógiai tanulmány, hogy tudjuk, miszerint az idősebb gyermek sokkal nehezebben barátkozik meg a tananyag alapfogalmaival, mint az a tanuló, ki idejében kerül az iskolapadba.

De nemcsak a községi iskolák eshetnek kifogás alá, van hiba természetesen a különböző felekezeti iskolákban is elég, mely bajoknak azonban szintén az a bibéje, ami a községi iskoláké, t. i. az iskolafenntartó fukarsága. S e téren első helyen kell felemlíteni az államot, mely bármit kérjen is egy állami iskola, örökre jajjal és panaszszal van tele, melynek mindig csak az az alapja, hogy: nincs pénz!

Ennek a sokszor emlegetett pénzelleneségnek, melynek igazi neve: a nem akarás, aztán egyik folyománya a tanítói fizetések botránnyosan silány volta s ebből következik az, hogy miat mindenütt a földön olcsó pénzen csak selejtes holmit lehet kapni, úgy szaporodnak a képesítetlen tanítók is, kiket természetesen az állam, mely áldozni nem akar, szívesen alkalmaz, mert azért a potom árért, mit nekik az állam kínál, — tudatában képesítetlen voltak fogyatékoságainak — vállalkoznak a tanítás lélekölő munkájára.

A képesítetlen tanítók szaporodásának kérdésével, illetve a tulajdonképeni tanítók csekély számával, tanügyi állapotaink silány voltával foglalkozott nemrégén laptársunk, a P. N. egy vezércikkében.

A cikkirő szerint a felekezeti iskolák rovandók meg első sorban, bár elismeri, hogy vannak kitűnő felekezeti iskolák is.

Nos tehát, ez nincs egészen úgy. Bár törvényeink igen sok szabadságot engednek az egyes felekezeteknek, de az iskola jószágát eme inkább a formalitásokra vonatkozó szabadságok nem veszélyeztetik. Az iskola jószága kevésbé függ azok jellegétől, mint a tanítótól, mert a milyen a tanító, olyan az iskola.

Baranyáról szólva, felemlíti a cikkirő, hogy a felekezeti iskolák között első helyet foglalnak el az izraelita felekezeti iskolák, aztán jönnek a római katolikus és ágostai, majd az evangélikus református és végül a görög keleti felekezetűek.

Minden felekezet hatósága igyekszik iskoláját a törvényes színvonalra emelni. Első sorban is a római katolikus iskolák főhatósága az, mely nem csekély súlyt fektet felekezeti iskoláinak nemcsak kellő módon való fenntartására, hanem haladásra is törekszik. Ugyintén a többi felekezeti iskola is megtesz minden tőle telhetőt, sőt mlóta Bogdanovics Lucián gör. kel. püspök elfoglalta a szent-andrei püspöki széket, ez a felekezet is haladás útjára lépett.

Arra a feljajdulására a cikkirőnek, hogy nincs tanító, e miatt sok képesítetlen tanító van alkalmazva, megjegyezzük, hogy ebben teljesen oszttjuk a cikkirő nézetét, mert egyetlen szülőre sem megnyugtató az a tudat, hogy gyermekét képesítetlen vagy csak félig képesített emberek részesítik a gyermek egész életére kiható oktatásban, de ez nem kizárólag helyi baj, hanem országos s — mint már fen-

tebb említettük — az iskolafenntartók, de főleg az állam szűkkeblűségében rejlik.

És ez a baj mindaddig nem lesz orvosolva, míg a tanító-fizetés kérdését nem rendezik.

A tanítói képesítéshez a mai körülmények között négy középtanodai osztály és négy évi tanítóképzés szükséges.

Ennek ellenében aztán egy ily képesített tanító fizetése évi hatszáz korona s ne hogy ez valami tulságos számnak tessenek, kiírjuk a régi valuta rendszer szerint is: évi háromszáz forint, azaz napi *nyolcvankét és fél krajcár*, míg a szállómunkás — kitől mellesleg megjegyezve, semmi képesítést nem követelnek — napi két korona, két korona és negyven fillér napszámot kap.

A különböző igazságügyi, pénzügyi, vasuti, közigazgatási, városi stb. irnokok fizetése négy középosztály mellett évi ezer-ezernégy-száz korona.

Nem segít ezen a kétségtelenül gyatra és kínos ázsiai állapotokon más, mint a már réggen vajudó tanítói fizetésrendezés kérdésének megoldása. Ezenkívül fel kellene hatalmazni a tanfelügyelőket, hogy a nem képesített s állást kereső tanítókat kitoloncoltathassák, egészben véve az összes népoktatásügyi törvények régóta megértek már a revizióra, de arra ugy látszik nem ér rá sem a kormány, sem a törvényhozás, aztán a mi a fő — erre soha sincsen pénz!

Közgazdaság.

□ **Mémlőeladás.** A földművelésügyi miniszter fölhívja midazokat a tényésztőket, kiknek birtokában három és félelet betöltött, de a nyolcadik évet meg nem haladt koru mémlő van és azt eladni onajttják, hogy ebbeli szándékukat annak kiüntetésével, hogy a mémlő mely vármegyében, mely városban, községben, vagy pusztán áll, továbbá az eladási art is hozzá (1 koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb f. évi augusztus 10 ig jelentsek be.

TÁVIRATOK

— **Elhalt tárnokmester.** (A „Pécsi-Figyelő“ eredeti távirata.) Kalózon

meghalt **Zichy Ferenc** gróf, királyi tárnokmester, életének kilencvenedik évében.

— **Háboru Khinában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Londomból írják, hogy **Brodrick** államtitkár a parlamentben kijelentette, miszerint bár hivatalos hir nem érkezett a pekingi megszárlásról, mégis nincs ok kételkedni a szomorú valóságban.

Sanghaiban nagy veszedelemben vannak az idegenek. A konzuloktól gyors segítségét és hadihajókat kérnek, különben végük van.

— **Gyilkos férj.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Budapesten **Braun Mária**, fiatal tejcarnoktulajdonosnő, dobutcai boltjában tizéves fiával és **Maulbner Juliskával**, egy kiszolgáló szép leánnyal ma délben együtt ebédelvén, berontott hozzájuk a férje, kitől hóbertossága miatt hat hete külön él s *késsel elvágta az aszszony nyakát*, a ki nyomban meghalt. Juliska odarohant a gyilkoshoz, hogy kicsavarja a kést a kezéből. A férj feléje is szurkált ekkor a késsel; de a leány elugrott előle. *Ekkor saját nyakán ejtett több vágást a gyilkos*, míg végre letiporták s kórházba vitték. A szép kiszolgáló lány görcsöket kapott s most fekszik. A tizéves fiucska jajgatva borult holt anyjára, kit elvittek.

— **Felmentett rendőrök.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Budapestén a törvénytörő felmentette ma az azóta elhalt **Neszmélyi Arthur** hírlapíró ellen brutáliskodó rendőröket, tárgyi bizonyítékok híján. *A felmentés felháborodást szült a közönség körében. Az ügyész meg is felebbezte a felmentő ítéletet.*

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
 kiadó.

998/eln. 1900. szám.

Engler Kálmán kir. bírós. végrehajtó Pécsen.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó ezennel közhirrre teszi, hogy a pécsi kir. járásbíróságnak 1900. évi Ó. III. 1222. számú végzésével **néhai dr. Lechner János hagyatékához tartozó** beletározott **16.684 kor. 64 fill. becsült** ingóságokra a fentidézett pécsi kir. járásbírósági 1900. Ó. III. 122/5. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak **Pécsen, Kardos Kálmán-utca 8. sz. a.** leendő megtartására határidőül **1900. évi július hó 23. és 24-ik napjai délután 1/23 órája** tűzetik ki, mikor a bíróság leltározott

butorok, lakásberendezés, ékszerek és értékpapírok, mig **1900. évi július hó 25-én délután 1/23 órakor borok, hordók** és **egyéb ingóságok** a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetében becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak midazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából megelőző kielégítettséghez tartanak igényt, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Pécsen, 1900. július hó 8-án.

Engler Kálmán

kir. bir. végrehajtó.

Ezen rovat alatti hirdetések ára
10 szögig 40 fillér, — minden
további szó 4 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

KISHIRDETÉSEK elfogadtat-
nak a kiadóhivatalban és az
elárúsító helyeken.

Lapunk egyes számai kaphatók és kishirdetések elfogadtatnak a következő helyeken:

Breisach Aranka,
(tőzsde, Irgalmasok-utca 2. sz.)

Grosz József,
(tőzsde, Jókai-tér.)

Gyimóthy Gyula,
(fűszerkereskedés, Vásár-tér sarkán.)

Habler Anna,
(tőzsde, Pécsi Takarékpénztár átellen.)

Herdlein-féle tőzsde,
(Király-u. Lyceum-templom átellen.)

Kugler József,
(fűszerkereskedő, Makár-utca)

Léhner Béla,
(fűszerkereskedés, Korona-vendéglő.)

Molnár János,
(fűszerkereskedés, Király-utca.)

Rözge István,
(fűszerkereskedés, Bátor és Klimó-u. sark.)

Sipos János,
(fűszerkereskedés, Pálya-utca.)

Özv. Tausz Vilmosné,
(dohánytőzsde, Király-utca 1. sz.)

Vasárnap este a Tettyén egy ezüst fogantyúju sétabot elveszett. A megtalálója Nagy-Flórián-utca 14. sz. alatt lakó tulajdonosnál jutalomban részesül.

Kiadó lakások: Mária-utca 1. sz. alatt az I. emeleten háromszobás lakás, esetleg azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

Bármely perctől kezdve kiadó az Árpád-utca 31. sz. alatt egy földszintes, egy szoba-, konyhából álló utcai lakás.

Egy 26 éves, csinos, nefelejtszemű, szőke, intelligens fia-

tal ember szeretne megismerkedni egy hozzá illő hajadonnal. Házasság nincs kizárva. Teljes címmel ellátott leveleket »Szerencsecsillag« czímen kér e lap kiadóhivatalába. Titoktartás biztosítva.

578. szám.
1900.

Szilágy község előljáróságától.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság közhírré teszi, hogy Szilágy község tulajdonát képező

vadászati jog

két egymást követő évekre, vagyis folyó évi **augusztus hó 1-től, 1902. július hó 31-ig**, Szilágy községben a községi bíró házában **1900. évi július hó 22-én délután 3 órakor** tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek kiadni fog.

Az árverési feltételek az árverést megelőzőleg az illető község bírájánál betekintheők.

Kelt Szilágyon, 1900. évi július hó 12-én.

Radványi József,
körjegyző.

Bátai József,
közs. bíró.

A „Báró HIRSCH MÓR“

jótekonysági és önsegélyező egyesülete

tagjainak a következő kedvezményeket nyújtja:

A törzstagoknak, ezek neje és gyermekeinek megbetegedésük esetén **ingyen gyógykezelést, gyógyszerket** és a beteg törzstagoknak **10 kor. heti segélyt ad.** A tag halála után visszamaradt örökösének az **A. osztályban 2400, a B. osztályban 1200 és a C. osztályban 600** kor. segélyjutalékot fizet ki.

Méltánylást érdemlő esetekben rendkívüli segélyben is részesíti tagjait. Ezenkívül **40 koronával járul hozzá a sírkőállításához.**

Tagok felvételnek az **A** osztályban **40 éves korig** havi **6 kor.** járulékkal,

„ „ a **B** „ **45** „ „ „ **4** „ **10 fl.** járulékkal,

„ „ a **C** „ **50** „ „ „ **3** „ **10** „

Egyszersmint van szerencsénk a nagyközönség b. tudomására hozni, hogy **Szigetváron fiókot állítunk fel,** mely most alakulóban van. Jelentkezhetni **Szwarc Ignác** urnal, a szigetvári segélyező egyesület **könyvelőjénél,** ahol a felvételi díjak is fizetendők.

Egyleti orvosul sikerült **dr. Hoffmann Jakab** urat megnyerni.

Kérjük a t. közönséget, hogy a fölvetelre minél tömegesebben jelentkezzenek, hogy egyesületünk áldásos működését mielőbb Szigetváron is megkezdhesse.

Ajánljuk továbbá a magas kormány által engedélyezett

cseléd-osztályunkat,

mely úgy a gazdáknak, mint a cselédeknek nagy szolgálatot tesz, mert **4 korona tagsági díj** fizetése ellenében a beteg cselédet az egyesület valamely **nyilvános kórházban saját költségén** gyógykezelheti.

Belépési ajánlatok személyesen, vagy posta útján bármikor elfogadtatnak a fiók irodájában: **Szigeti - országút 1. szám.**

A „Báró HIRSCH MÓR“ egyesület vezetősége.